

2015 m. balandžio 11 d. 21:50

Artėjanti mokslo metų pabaiga verčia vis labiau sunerimti abiturientus ir jų tėvus. Neišvengiamai pradedama svarstyti apie tai, ką reikės veikti po mokyklos baigimo.

Pirmasis abiturientams skirtas išbandymas jų laukia dar šį mėnesį. Kovo 30 – balandžio 1 d. vyks lietuvių kalbos ir literatūros įskaita, po to bus tikrinamos moksleivių užsienio kalbų žinios, o jau gegužės mėnesį prasidės pagrindinė egzaminų sesija.

Sąlygas sugriežtino, bet yra ir išlygų

Ne paslaptis, kad po mokslų vidurinėje mokykloje daugelis jaunuolių ketina stoti į aukštąsias mokyklas. Tiesa, griežtinant stojimo į jas sąlygas, tai padaryti gali pavykti ne kiekvienam – didžioji dalis aukštųjų mokyklų įsiveda minimalų stojamąjį balą, bus gaunami nebe du (vienas – valstybės finansuojamas, antrą – ne), o tik vienas kvietimas studijuoti. Be to, mokinių krepšelių paskirstymą spręs nebe patys mokiniai, o valstybė. Tai reiškia, kad būtent valstybė spręs studentų priėmimo reikalavimus bei formuos valstybei reikalingų specialistų užsakymą ir rengimą.

Susiję straipsniai:

Nepaisant to, yra kelios išlygos, kaip į universitetus ar kolegijas galima paprasčiau patekti net tiems, kurių pažymiai ir egzaminų rezultatai nebus aukščiausi.

Kaip nelaikyti užsienio kalbos egzamino?

Visų pirma, kad gautum brandos atestatą reikia išlaikyti bent du brandos egzaminus, iš jų – vieną privalomą mokyklinį ar valstybinį lietuvių kalbos ir literatūros.

Tačiau jei norima studijuoti nemokamai – valstybės finansuojamose studijų vietose, reikia išlaikyti ir užsienio kalbos (anglų, vokiečių ar prancūzų ir rusų, jei ši kalba nėra gimtoji) egzaminą B1 lygiu pagal Bendruosius Europos kalbų matmenis.

Tiesa, užsienio kalbos lygis gali būti nustatomas ne tik laikant valstybinį brandos egzaminą, bet ir tarptautinį egzaminą, patvirtinantį B1 (arba aukštesnį) lygmenį.

Kaip nurodoma Brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo 28.3 punkte, mokinys iki pirmojo pagrindinės sesijos brandos egzamino, nustatyto įskaitų ir brandos egzaminų tvarkaraščiuose, mokyklos vadovui pateikęs tarptautinį užsienio kalbos egzaminą, kurio įvertinimas pagal Bendruosius Europos kalbų matmenis yra ne žemesnio kaip B1 lygio, išlaikymo dokumentą ir prašymą atleisti nuo valstybinio brandos egzamino, yra atleidžiamas nuo užsienio kalbos brandos egzaminą.

Remiantis Nacionalinio egzaminų centro duomenimis, yra net [24](#) . Tarptautinių užsienio kalbų [egzaminai](#) (TUKÉ), kurių įvertinimai įskaitomi vietoj valstybinių užsienio kalbų brandos egzaminų. Kokie rezultatai yra įrašomi, pasitikrinti galima [čia](#)

Įstoti padės papildomi balai

Norintiems nelaikyti egzamino – tai bene vienintelis kelias. Vis dėlto, lengviau įstoti į aukštąją mokyklą galima ir egzaminus laikant, tačiau turint ne pačius geriausius rezultatus. Tokiu atveju padėti įstoti gali papildomai gauti balai.

DELFI primena, kad iki šiol galioja stojimo tvarka pagal konkursinį balą – metiniai pažymiai ir egzaminų rezultatai yra perskaičiuojami pagal specialias formules dešimtbalėje sistemoje.

Valstybinių brandos egzaminų ir stojamųjų egzaminų įvertinimai, pateikti šimtabalėje skalėje, dalijami iš 10 ir padauginami iš atitinkamo svertinio koeficiento, sumuojami.

Prie gautos sumos gali būti pridedami papildomų kriterijų balai.

Pagal ŠMM nurodymus, papildomus balus galima gauti:

Tarptautinių ir šalies olimpiadų, konkursų, prizinių vietų laimėtojams. Užėmęs 1 vietą asmuo gauna 2,5, 2 vietą – 1,5, 3 vietą – 1 balą.

Šalies olimpiadų ir konkursų prizinių vietų laimėtojams: 1 vieta – 1,5, 2 vieta – 1, 3 vieta – 0,5 balo. Tiesa, vertinami tik 11-12 klasėse parodyti pasiekimai. Be to, už to paties dalyko olimpiadą papildomas balas (didžiausias) pridedamas tik vieną kartą, už skirtingų dalykų olimpiadas skirti papildomi balai sumuojami, tačiau tik vieną kartą.

Įrodę motyvaciją: stojantiems į švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės studijų programas, kurias baigus suteikiama pedagogo kvalifikacija, ir išlaikiusiems motyvacijos testą, pridedama 0,5 arba 1 balas.

Sportininkai: stojant į sporto ir sporto pedagogikos programas yra vertinami ne tik egzaminų, bet ir sporto pasiekimai – įvertinimai perskaičiuojami. Sporto nacionaliniai ir tarptautiniai pasiekimai vertinami pagal dešimtbalę skalę pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintą tvarką, atsižvelgus į [Kūno kultūros ir sporto departamento](#) siūlymus.

Turintiems profesinės patirties: stojantiems į koleginių studijų programas ir baigusiems tos pačios švietimo srities profesinio mokymo programas su pagyrimu ir/arba turintiems ne mažesnę kaip vienerių metų darbo stažą pagal įgytą kvalifikaciją pridedamas 1 balas.

Vidaus reikalų ministerijos ([VRM](#)) paliepimu: stojantiesiems į visuomenės saugumo studijų programas ir turintiems LR VRM siuntimą pridedama 1,5 balo, jei stojančio egzamino balas ne žemesnis kaip 40 procentų už aukščiausią balą toje studijų programoje.

Be to, išlygos galioja ir šauktiniams. Jiems kompensuojama 50 proc. studijų kainos.

Pagal ką sprendžiama, kas geriausias?

Kartais nutinka taip, kad stojančiųjų konkursiniai balai sutampa. Pirmumo teisę geriausiųjų eilėje prioriteto mažėjimo tvarka turi tas asmuo, kurio brandos (stojamųjų) egzaminų įvertinimų, padaugintų iš svertinių koeficientų, suma yra didesnė arba brandos (stojamojo) egzamino, turinčio didžiausią svartinį koeficientą, įvertinimas yra didesnis.

Pagal 2015 metų geriausiųjų eilės tvarkos aprašą, stojantieji rikiuojami geriausiųjų eilėje pagal apskaičiuotus jų konkursinius balus (KB). KB sudaro pagrindiniai ir papildomi kriterijai.

Pagrindiniai kriterijai yra:

pirmojo dalyko brandos arba stojamojo egzamino įvertinimas;
antrojo dalyko brandos egzamino įvertinimas arba metinis pažymys;
trečiojo dalyko brandos egzamino įvertinimas arba metinis pažymys;
lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino įvertinimas.

Papildomi kriterijai yra:

tarptautinių ir šalies olimpiadų, konkursų I–III vietos laimėjimas;
motyvacijos įvertinimas;
profesinė patirtis (stojantiesiems į koleginių studijų programas);

VRM siuntimas (stojantiesiems į visuomenės saugumo studijų programas).

Papildomi balai – keliems šimtams mokinių

Anot Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) prezidento Prano Žiliuko, visos papildomos procedūros kainuoja, todėl suteikti moksleiviams daugiau galimybių gauti papildomų balų kol kas nesvarstoma.

„Mokiniai, be jokios abejonės, yra aktyvūs, tačiau nėra daug galimybių įvertinti jų aktyvumą. Kol kas bendro priėmimo sistemoje viskas, kas susiję su valstybės finansuojamomis vietomis studijoms, yra sprendžiama pagal galiojančius teisinius pagrindus. Šiuo metu paskirstant valstybės užsakymą jokie pokyčiai nėra numatyti, tačiau manyti, kad tik egzaminai yra vienintelis tinkamas žinių įvertinimo kriterijus nėra labai teisinga. Galėtų būti atsižvelgiama į papildomas veiklas, mokinio aktyvumą – tai galėtų rasti vietą priėmimo sistemoje“, – sakė jis.

Anot P. Žiliuko, kasmet keli šimtai asmenų pateikia prašymus pridėti jiems papildomų balų už vieną ar kitą veiklą. Jų, specialisto teigimu, galėtų būti daugiau, jei būtų aiškiai sulygta dėl kriterijų, ką vertiname, o ko – ne.

„Net moksleivių pažymius tarp mokyklų nėra lengva lyginti – matyti dideli kontrastai, tai ką kalbėti apie jų popamokinės veiklos rezultatus, aktyvumą. Tačiau būtų gerai, jei apie galimybę mokiniams suteikti daugiau papildomų balų būtų rimtai svarstoma“, – sakė jis.

Moksleivių žinias tikrina pačios aukštosios mokyklos

Tiesa, P. Žiliukas pridūrė, kad ir šiuo metu galiojanti stojimo į aukštąsias mokyklas sistema yra visai gera. Pasak jo, papildomi priėmimo balai nėra labai svarbūs prastai besimokantiems, nes neretai mokančius už mokslą aukštosios mokyklos noriai priima ir be atrankos.

Tiesa, šiomet jie gali padėti tiems, kuriems nepavyks įveikti aukštųjų mokyklų nustatytos

minimalaus balo kartelės.

„Moraliai tai skamba nelabai gerai, nes prasideda tarsi lygių galimybių ignoravimas – negali lyginti asmenų, kuriems pridėta balų už kažkokią savybę, nesusijusią su mokymosi rezultatais. Tačiau didieji universitetai paprastai nesiima tokių žaidimų, balų neprideda. Net priešingai, daromi konkursai, pavyzdžiui, tarp pilotų, kurių nelaimėjęs net negali dalyvauti bendrame priėmimo konkurse“, – pastebėjo jis.

<http://www.delfi.lt/news/daily/education/tai-ka-butina-zinoti-lengvesni-keliai-i-aukstasias-mokyklas.d?id=67452232#ixzz3XBxBOTPb>